

Tantárgyi program

A tantárgy neve: Mezőgazdasági alapismeretek		Kódja: 1FATM1MGA000013																				
A tantárgy neve angolul: Agricultural fundamentals																						
Kötelező előtanulmány(ok) megnevezése: -		Kódja: -																				
Tantárgyfelelős neve: Prof. Dr. Sütő Zoltán Beosztása: egyetemi tanár Munkaviszony jellege (T - R - M): T		Szak és évfolyam: Gazdasági és vidékfejlesztő agr. mérnök-asszisztens (FOSZ) I. évf. Nap. Szakirány: -																				
Közreműködő előadó(k): Dr. Németh Katalin tudományos munkatárs; Andrásyné Dr. Baka Gabriella, egyetemi docens; Dr. Nagy Zsuzsanna adjunktus; Dr. Bónai András tanársegéd		Közreműködő gyakorlatvezető(k): Beosztása:																				
Heti óraszám: E: 1 Gy: 2	Számonkérés módja: Gyakorlati jegy	Kreditértéke: 3																				
Összes óraszám: E: 13 Gy: 26	Félévközi ellenőrzések száma és módja: 3 db zárthelyi dolgozat																					
Oktatási cél (rövid tantárgyi program): E tárgy keretében a gazdasági és vidékfejlesztő agrármérnök-asszisztens (FOSZ) tanulmányainak kezdeti időszakában elsajátított szakmai alapismeretei szolgálják a későbbi részletes mezőgazdasági jellegű tananyag megalapozását. A tantárgy keretében a hallgatók megismerkednek a házi állatok eredetével, domesztikációjával, a magyar állattenyésztés rövid történetével, általános állattenyésztési és takarmányozástani alapfogalmakkal, valamint a legalapvetőbb mezőgazdasági termékek ismérveivel. Feldolgozásra kerülő témák (I. blokk): mezőgazdasági alapfogalmak a genetika, valamint állatnemesítés tárgyköréből; (II. blokk): az állatok takarmányozásával kapcsolatos legfontosabb alapismeretek; továbbá néhány kiemelt állati termék (III. blokk): a tej, a tojás, a méz és a gyapjú.																						
A tantárgy foglalkozásainak (elmélet, gyakorlat) anyaga (ismeretkörök leírása): <table><tr><td><i>Oktatási hét</i></td><td><i>Témakör címe</i></td><td><i>Elsajátítandó ismeretek</i></td><td><i>Óraszám (1+2/hét)</i></td></tr><tr><td colspan="4">1. E-Gy: Bevezetés a Mezőgazdasági alapismeretek c. tárgy elsajátításába. A gazdasági és vidékfejlesztő agrármérnök-asszisztens KKK-ja. A tantárgy helye és funkciója a tantárgyi struktúrában. Követelményrendszer és a félév oktatási programjának ismertetése. A gazdasági állatok eredete, származáselméletek (mono- és polifiletikus). Domesztikáció, dedomesztikáció, házasítási centrumok. Állattartás-állattenyésztés fogalma.</td></tr><tr><td colspan="4">2. E-Gy: A legfontosabb gazdasági állatok kor és ivar szerinti elnevezései. A faj fogalma, párosítási rendszerek, mint az állatnemesítés alapja. Tenyésztési eljárások csoportosítása.</td></tr><tr><td colspan="4">3. E-Gy: Az allélinterakciók alapesetei. A heterózis és válfajai. Az ivarhoz kötötten öröklődő tulajdonságok jelentősége. A mennyiségi tulajdonságok örökölhetősége, a realizált h²-érték. A mennyiségi tulajdonságok közötti viszonyosság (fenotípusos korreláció).</td></tr><tr><td colspan="4">4. E-Gy: A számosállat fogalma. Ivarzás, párzás. Törzskönyvezés és a Tenyésztési Hatóság. Az állatok jelölése. ENAR.</td></tr></table>			<i>Oktatási hét</i>	<i>Témakör címe</i>	<i>Elsajátítandó ismeretek</i>	<i>Óraszám (1+2/hét)</i>	1. E-Gy: Bevezetés a Mezőgazdasági alapismeretek c. tárgy elsajátításába. A gazdasági és vidékfejlesztő agrármérnök-asszisztens KKK-ja. A tantárgy helye és funkciója a tantárgyi struktúrában. Követelményrendszer és a félév oktatási programjának ismertetése. A gazdasági állatok eredete, származáselméletek (mono- és polifiletikus). Domesztikáció, dedomesztikáció, házasítási centrumok. Állattartás-állattenyésztés fogalma.				2. E-Gy: A legfontosabb gazdasági állatok kor és ivar szerinti elnevezései. A faj fogalma, párosítási rendszerek, mint az állatnemesítés alapja. Tenyésztési eljárások csoportosítása.				3. E-Gy: Az allélinterakciók alapesetei. A heterózis és válfajai. Az ivarhoz kötötten öröklődő tulajdonságok jelentősége. A mennyiségi tulajdonságok örökölhetősége, a realizált h ² -érték. A mennyiségi tulajdonságok közötti viszonyosság (fenotípusos korreláció).				4. E-Gy: A számosállat fogalma. Ivarzás, párzás. Törzskönyvezés és a Tenyésztési Hatóság. Az állatok jelölése. ENAR.			
<i>Oktatási hét</i>	<i>Témakör címe</i>	<i>Elsajátítandó ismeretek</i>	<i>Óraszám (1+2/hét)</i>																			
1. E-Gy: Bevezetés a Mezőgazdasági alapismeretek c. tárgy elsajátításába. A gazdasági és vidékfejlesztő agrármérnök-asszisztens KKK-ja. A tantárgy helye és funkciója a tantárgyi struktúrában. Követelményrendszer és a félév oktatási programjának ismertetése. A gazdasági állatok eredete, származáselméletek (mono- és polifiletikus). Domesztikáció, dedomesztikáció, házasítási centrumok. Állattartás-állattenyésztés fogalma.																						
2. E-Gy: A legfontosabb gazdasági állatok kor és ivar szerinti elnevezései. A faj fogalma, párosítási rendszerek, mint az állatnemesítés alapja. Tenyésztési eljárások csoportosítása.																						
3. E-Gy: Az allélinterakciók alapesetei. A heterózis és válfajai. Az ivarhoz kötötten öröklődő tulajdonságok jelentősége. A mennyiségi tulajdonságok örökölhetősége, a realizált h ² -érték. A mennyiségi tulajdonságok közötti viszonyosság (fenotípusos korreláció).																						
4. E-Gy: A számosállat fogalma. Ivarzás, párzás. Törzskönyvezés és a Tenyésztési Hatóság. Az állatok jelölése. ENAR.																						

(folytatás)

5. E-Gy: I. Zh. Dolgozat. Takarmányozástani alapismereteket. A takarmányok kémiai összetétele összetétele a Weendei vizsgálati módszer szerint.

6. E-Gy: Az egyes táplálóanyagok szerepe, valamint a takarmányok energia és fehérje (aminosav) értékelésének rendszerei.

7. E-Gy: Takarmányismeret, a takarmánytartósítás elvei.

8. Oktatási (ősz) szünet.

9. E-Gy: Néhány kiemelt állatfaj és hasznosítási csoport részére takarmányadag és receptura összeállítása.

10. E-Gy: II. Zh. Dolgozat. A tojás. Tojáshistória. A tojás felépítése, összetétele.

11. E-Gy: A tojásképző szervrendszer, a tojás képződésének folyamata. A keltetés, és az ezzel kapcsolatos alapfogalmak.

12. E-Gy: A tej. Helye a táplálkozási piramisban. A háziállatok kolosztrumának és tejének összetétele. A nyerstej minősítése. A tej komponenseinek táplálkozási értéke, valamint a tejtermékek szerepe az emberi táplálkozásban. Tejtermékek, rövid gyártástechnológia.

13. E-Gy: A méz. Jellemzése, összetétele. Méhlegelők. Kaptártípusok. A vándoroltatás jogi szabályozása. A bioméhészet feltételei. Legfontosabb méhbetegségek.

14. E-Gy: III. Zh. Dolgozat. A gyapjú.

Követelmények (a félév elismerésének feltételei): Az aláírás feltétele a szorgalmi időszakban legalább kettő zárthelyi dolgozat minimum 2,0 eredményre történő megírása.

A Gyakorlati jegyet a három, legalább elégséges érdemjegyű zárthelyi dolgozat aritmetikai átlaga adja, melyet legkésőbb a vizsgaidőszak első két hetében kell megszerezni. Minden dolgozathoz egy pótlási lehetőség van.

Kötelező irodalom:

Az elhangzott előadások anyaga és ppt-je.

Bartosiewicz L. – Dohy J. – Horn A. – Király I. – Molnár L. – Romány P. (2008): Fejezetek az állattartás és –tenyésztés történetéből (Szerk.: Csató L., tematikus összeállítás) jegyzet, Kaposvári Egyetem, Kaposvár.

Hajós L. (szerk.) (2005): A mezőgazdasági termelés gyakorlatának alapismeretei. Szaktudás Kiadó Ház Rt., Budapest.

Egyék, kiadott oktatási segédletek.

Ajánlott irodalom:

Magda S. – Marselek S. (szerk.) (2000): A mezőgazdasági és élelmiszer-ipari technológia alapjai. Állattenyésztés. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest.

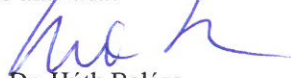
Schmidt J. (2003): A takarmányozás alapjai. Mezőgazda Kiadó, Budapest.

Szabó F. (szerk.) (2006): Állattenyésztéstan. Mezőgazda Kiadó, Budapest.

Horn P. (2004): Agrárgazdaság – EU kitekintéssel. In: Mindentudás Egyeteme. Vol. 2. 19-37.p. Kossuth Kiadó, Budapest.

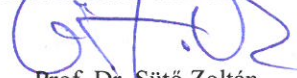
Csapó J. – Csapó-Kiss Zs. (2002): A tej és tejtermékek szerepe a táplálkozásban. Mezőgazda Kiadó, Budapest.

Tanszékvezető aláírása:

Dr. Húth Balázs
tanszékvezető, egyetemi docens

A tantárgyfelelős oktató aláírása:

Prof. Dr. Sütő Zoltán
egyetemi tanár

Kaposvár, 2015. augusztus 28.